

Fred er alltid mulig

Taler

Jens Stoltenberg
Generalsekretær i NATO

Dato

31 oktober 2023

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Gjestetale på Nordisk råds sesjon

- 1 Tusen takk, president.
Kjære Jorodd,
Kjære alle sammen,
Det er en glede å være her.
- 5 Tilbake i Nordisk Råd.
Tilbake i stortingssalen.

10

Jeg er en varm tilhenger av nordisk samarbeid.

15

Det er jeg fordi det har gitt konkrete resultater innen kultur, miljø, samferdsel og mange andre viktige områder.

20

Men også fordi det har brakt politikere fra hele Norden nærmere hverandre.

25

Formelt og uformelt.

30

Det har skapt vennskap og tillit mellom beslutningstakere, på tvers av landegrenser og på tvers av partigrenser.

35

40 Det er spesielt viktig i en tid hvor polarisering, fragmentering og mistenksomhet truer tilliten til demokratiet, og de åpne samfunn vi søker å bygge her i nord.

45 Det eneste området der Nordisk Råd historisk ikke har spilt en rolle er i forsvars- og sikkerhetspolitikken.

50

Det diskuterte vi ikke her.
Fordi vi hadde valgt ulike veier.
Nå er det endret.

55

Snart er vi alle medlemmer av samme forsvarsallianse.

60

Hele Norden i Nato.
Det er bra.

65

70 For vi lever i en farligere verden.
Det sikkerhetspolitiske frikvarteret etter den kalde krigen er over.

75 Med økende stormaktrivalisering.
Krig i Europa.
Og ny krig i Midt-Østen.

80

Der vi ser grusomme menneskelige lidelser.
Tusenvis av uskyldige rammes.
85 Vi fordømmer Hamas' terrorangrep mot Israel.
Samtidig er det viktig at Israels svar skjer innenfor folkeretten.
At sivile liv beskyttes, og at humanitær hjelp kommer fram til Gaza.
Nato-land har tatt til orde for humanitære korridorer og humanitære pauser i
kamphandlingene.

90

Det er viktig at denne krigen ikke trappes opp, til en stor regional konflikt.
95 Iran, Hizbollah og andre grupper må ikke misbruke situasjonen til å eskalere.

Lidelsene vi har sett de siste ukene minner oss enda en gang om at vi ikke må gi
opp arbeidet for en varig, politisk fredsløsning.

100

Dessverre kan vi ikke velge bare å forholde oss til en krise av gangen.

Krigen i Gaza må ikke føre til at vår vilje og evne til å støtte Ukraina svekkes.

110 En ny vinter nærmer seg, og vi må forvente nye angrep mot energiforsyning og annen kritisk infrastruktur.

Det er ingen tegn til at Russland planlegger for fred.

Tvert imot, de planlegger for mer angrepskrig.

115

120

Derfor må vi fortsette å støtte Ukraina.

Det betyr mer våpen.

125 Og det sier jeg fordi jeg ønsker fred i Ukraina.

130 President Putin kan stanse krigen i dag.

Ved å slutte å angripe en nabo.

Det alternativet har ikke Ukraina.

Dersom Ukraina slutter å forsvare seg blir de okkupert.

Og okkupasjon er ikke fred.

135

Det vet vi her i Norden.

140

145 For her sier vi at andre verdenskrig startet den 9. april 1940, da Danmark og Norge ble invadert.

Vi sier at krigen sluttet den 8. mai 1945.

Og det sier vi, selv om krigshandlingene bare varte noen dager og uker.

Resten av tiden var vi okkupert.

150 Men vi kalte det aldri fred.

Det samme gjelder for Ukraina.

155

Derfor kjemper ukrainerne.

Med mot og besluttsomhet.

160

Men mot stopper ikke bomber.

Besluttsomhet avskjærer ikke raketter.

165 Det er det våpen som gjør.

Av høy kvalitet - og i stor kvantitet.

Stridsvogner, luftvern, kampfly og ammunisjon.

Vår støtte gjør en forskjell.

170

Husk hvor vi startet.

175 Da Russland invaderte Ukraina, fryktet vi at Kyiv ville falle i løpet av bare noen dager.

Det skjedde ikke.

180

Isteden har ukrainerne frigjort land.

185 Tatt tilbake halvparten av landområdene som russiske styrker tok da de
invaderte i fjor.

190 Ukraina har overlevd som nasjon.
Beholdt sin frihet og selvstendighet.
Og fortsatt kan de velge sin egen vei.

195

Dette er en stor seier.

200

Russland har tapt.

205

Tapt titusener av soldater.
Tapt store mengder militært materiell.
Tapt politisk innflytelse, og blir stadig mer isolert.

210

Invasjonen av Ukraina er et strategisk nederlag for Russland.

215

220 Jo sterkere Ukraina er på slagmarken, jo sterkere vil de være ved
forhandlingsbordet.
Og når krigen engang slutter, må vi sikre at historien ikke gjentar seg.

At Russland ikke fortsetter å ta biter av Ukraina.

225

Alle Nato-land er enige om at Ukraina skal bli medlem av Nato.

230

På toppmøtet i Vilnius tok vi tre viktige beslutninger for å få det til.

235

For det første, fjernet vi ett av to steg i medlemskapsprosessen.
Vi tok bort kravet til MAP, Membership Action Plan, og gjorde dermed veien
240 mye kortere.

245 For det andre, skapte vi en helt ny politisk plattform.
Vi opprettet Nato-Ukraina-rådet.
Der vi møtes som likeverdige til konsultasjoner og kan fatte vedtak.

250

Og for det tredje, vedtok vi en omfattende pakke som sikrer at Ukraina og
Natos styrker kan samhandle fullt ut.

255

Det å investere i Ukrainas sikkerhet er også en investering i vår sikkerhet.

260

Dersom Putin vinner i Ukraina, er det en tragedie for ukrainerne.

265 Men det er også farlig for oss.

Det vil gjøre oss mer sårbare.

Beskjeden til Putin og andre autoritære ledere vil være at dersom de bruker militær makt, så får de det som de vil.

270

Spesielt følger Kina med.

Det som skjer i Europa i dag kan skje i Øst-Asia i morgen.

275

Kina er ikke vår fiende.

280 Og vi må samarbeide om alt fra klima til rustningskontroll.

Men landet er en økende utfordring for vår sikkerhet.

285

Kina er en autoritær stat som ikke deler våre verdier.

Som slår ned på demokrati og menneskerettigheter.

De ruster opp, med langtrekkende raketter og avanserte atomvåpen.

Tar seg til rette i Sør-Kina-havet.

290 Truer Taiwan.

295 Vi skal fortsatt handle med Kina.

Men det må skje på måter som ikke undergraver vår sikkerhet.

Vi er sårbare når Kina produserer;
70 prosent av batteriene til elektriske biler.
80 prosent av alle solcellepaneler.

305 Eller når nesten all import til EU av kritiske, sjeldne mineraler kommer fra Kina.

310 Til sammenligning utgjorde russisk gass 40 prosent av EUs gassimport før
invasjonen av Ukraina.

315
Det var nok til at Russland kunne bruke energi som et våpen.

320
Vi må unngå samme feil i vår handel med Kina.
Det er ikke enkelt, men det er nødvendig.

325
I en farligere verden må vi investere mer.
I det transatlantiske fellesskapet, Nato.
Og i forsvaret vårt.

330

Vi har alle forpliktet oss til å bruke minst to prosent av nasjonalproduktet på
335 forsvar.

340

To prosent er ikke et vilkårlig tall.

345

Natos ledere har vedtatt nye forsvarsplaner.
Med detaljerte krav til våpensystemer, styrker og beredskap.
For å oppfylle disse planene må vi investere minst to prosent.

350

Og det er gledelig at alle de nordiske landene har planer for å nå dette målet.

355

Under den kalde krigen brukte vi vesentlig mer på forsvar.
For eksempel brukte Norge nær tre prosent, så sent som på 1980-tallet.

360

Så det er mulig.

365

I Nato er vi enige om å forsvare hverandre.
At et angrep på ett land er et angrep på oss alle.
En for alle - alle for en.

370

375

En dypere solidaritet finnes ikke.
Men da blir også kravet om at vi alle stiller opp, ekstra stort.

380 Det er ikke i lengden mulig at noen bærer en vesentlig større andel av byrden,
enn andre.
Mangler i ett lands forsvar, er mangler i vårt felles forsvar.

385 Økte forsvarsutgifter gir mer forsvar.
Men det gir en ting til.
Det gir et sterkere Nato-fellesskap.

390

Ingen kan si med sikkerhet hva som blir den neste krisen.
Det vi derimot kan si med sikkerhet, er at vi er tryggere når vi står sammen.
395 Vi utgjør femti prosent av verdens økonomiske makt, og femti prosent av
verdens militære makt.
Derfor er det så viktig at vi holder Europa og Nord-Amerika sammen.
I Nato.

400

Nato er historiens mest vellykkede forsvarsallianse.
Nettopp fordi vi har greid å holde sammen.
405 På tross av forskjeller.

410 Men også fordi vi har endret oss når verden har endret seg.

415 Siden Russlands ulovlige annektering av Krim, og innmarsjen i Donbas i 2014,
har vi gjennomført den største omstillingen av Nato siden den kalde krigens

slutt.

420

Vi har økt beredskapen.

Og for første gang har vi kampklare styrker øst i alliansen.

425 Vi har etablert nye forsvarsdomener, som cyber.

430 Omstillingen fortsetter.

435 Med helt nye forsvarsplaner.

Natos kommandostruktur legges om.

Og vi trapper opp samarbeidet med Natos partnere i Stillehavsregionen.

440

Ikke bare blir Nato sterkere.

Vi blir større.

445

På toppmøtet i Madrid i fjor inviterte vi Finland og Sverige inn i Nato.

450

To solide, nye medlemsland.

Med veltrente og velutstyrte styrker.

455 En sterk forsvarsindustri.

460

Finsk og svensk medlemskap innebærer at forsvarssamarbeidet mellom de nordiske landene fordypes og forsterkes. Fordi vi alle, for første gang, blir del av felles forsvarsplaner og en felles kommandostruktur.

465

Det styrker vår evne til å forsvare Norden.

470

Det styrker vår evne til tilstedeværelse i nordområdene. Og det styrker vår evne til å komme våre baltiske naboer til unnsetning.

475

Finland ble medlem i april, mindre enn ett år etter at de søkte om medlemskap. Også for Sverige har prosessen gått raskt.

480

For en uke siden besøkte jeg Sveriges statsminister, Ulf Kristersson, i Stockholm.

485

Dagen før hadde president Erdogan signert og sendt over ratifikasjonsprotokollen for svensk medlemskap til det tyrkiske parlamentet. Denne uken er den til behandling hos utenrikskomiteen.

490

Dette er en oppfølging av avtalen fra Vilnius.

500 Sverige har fulgt opp med å trappe opp samarbeidet i kampen mot terror, og ved å legge til rette for økt handel med forsvarsmateriell med Tyrkia.

505 Nå følger Tyrkia opp sin del av avtalen.

510 Før invasjonen av Ukraina i fjor, stilte president Putin et ultimatum til Nato. Han ville at vi skulle stenge Natos dør for nye medlemsland. Og at vi skulle fjerne alle våre styrker fra Nato-land øst i alliansen.

515
Han ville ha mindre Nato.
Nå får han mer Nato.
520 Flere styrker i øst, og flere medlemmer.

525 Dette er nok en bekreftelse på at invasjonen av Ukraina er et strategisk nederlag for Russland.

530 Kjære venner,
Det er en stor glede å være tilbake her.
På Stortinget.

I dette bygget med adresse Karl Johansgate 22.

540 Oslos hovedgate og landets paradegate.

Og ser vi ut av vinduene bak i salen, ser vi mot slottet, og statuen av kong Karl Johan, som denne gaten er oppkalt etter.

Han ledet felttoget mot Norge i 1814.

Etter at Danmark hadde tapt herredømmet over Norge.

545 Kanskje mente han at det var noe han hadde krav på, etter at Sverige få år tidligere hadde mistet Finland.

550

Og slik er Karl Johan en påminnelse om hvordan de nordiske landene har kriget mot hverandre gjennom historien.

Men nå lever vi i fred.

555

Når jeg møter mennesker fra områder hvor konflikter fremstår som umulige å
560 overkomme.

Hvor fiendene er så evige, og forakten er så sterk.

565

Da forteller jeg om Norden.

570

Vi var fiender.

Nå er vi venner.

Med Nordisk Råd som ett av de fineste uttrykkene for det vennskapet.

575 Da kan også andre bli venner, slutte å sloss.

Og i stedet samarbeide og leve i fred.

580

Fred er alltid mulig.

585

Det er mitt budskap til dere i dag.

590

Tusen takk for meg.

595

Kilde

<div>E-post fra kommunikasjonsrådgiver for NATOs generalsekretær</div>

Emner

Foredrag, Forsvarspolitik, Fred, Krig, Midtøsten, NATO, Nordisk Råd, Russland, Solidaritet, Ukraina

600

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fred-er-alltid-mulig>

605

610